

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **D. P., nar. X., bytom J.**, proti žalovanému **1/ G. G. a. s., J.**, IČO: X., žalovanému **2/ P. T., s. r. o., S.**, IČO: X., žalovanému **3/ A. Z., nar. X.**, bytom K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, na dovolanie žalovaného 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. februára 2012, č. k. 3Cob/37/2012-104, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného 2/ **z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Michalovce uznesením zo dňa 02. 12. 2011, č. k. 22Cb/129/2010-92 návrh žalobkyne na pripustenie vstupu ďalšieho účastníka konania na strane žalobkyne, a to spoločnosti C., s. r. o., J., IČO: X., do konania, zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podaným návrhom domáhala určenia absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 16. 01. 2009 a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva zo dňa 24. 04. 2009, uzavretých medzi žalovaným 2/ a žalovaným 3/. Súd prvého stupňa konštatoval, že uznesením zo dňa 27. 12. 2010, č. k. 22Cb/129/2010-75 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. 09. 2011, č. k. 3Cob/24/2011-86, súd nevyhovel návrhu žalobkyne na zmenu účastníkov konania na strane žalobcu z D. P. na spoločnosť C., s. r. o., J., IČO: X. V priebehu konania žalobkyňa podaním zo dňa 24. 01. 2011 s odkazom na ust. § 92 ods. 1 O. s. p. navrhla, aby súd pripustil vstup do konania na strane žalobkyne ďalšieho účastníka, a to spoločnosť C., s. r. o., čo odôvodnila tým, že spoločnosť C., s. r. o., je akcionárom žalovaného 1/ a ona je štatutárny orgán, pričom so vstupom do konania na strane žalobcu vyslovila súhlas aj uvedená spoločnosť. Prvostupňový súd citujúc ust. § 92 ods. 1 a ods. 4 O. s. p. uviedol, že žalobkyňou navrhnuté pristúpenie ďalšieho účastníka

do konania má právne účinky iba vtedy, keď ho súd pripustí. Súd zdôraznil, že zmyslom pristúpenia ďalšieho účastníka do konania je odstránenie nedostatku aktívnej alebo pasívnej legitimácie, pričom je neprípustné, aby inštitút zámény účastníkov (§ 92 ods. 4 O. s. p.) bol obchádzaný tým, že žalobca navrhne, aby do konania pristúpil ďalší účastník s prípadným zámerom, že následne môže vziať späť svoju žalobu a v konaní bude pokračovať nový žalobca. Ak je pri rozhodovaní o návrhu na pristúpenie do konania zrejmé, že súčasný žalobca už v dobe zahájenia konania nebol vecne legitimovaný, nie sú splnené podmienky k tomu, aby súd pripustil pristúpenie ďalšieho účastníka na jeho stranu, a preto súd prvého stupňa návrh žalobkyne zamietol.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací napadnutým rozhodnutím zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že pripúšťa, aby do konania vstúpil ďalší účastník na strane žalobcu, a to spoločnosť C., s.r.o., so sídlom J., IČO: X. ako žalobca 2/. Odvolací súd poukázal na ust. § 90, § 92 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., z ktorých vyplýva, že účastníkmi konania sú osoby, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať, pričom za takéto osoby Občiansky súdny poriadok označuje navrhovateľa (žalobcu) a odporcu (žalovaného), toho, koho zákon označuje za účastníka konania a toho, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Odvolací súd zdôraznil, že účelom pristúpenia podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p. je umožniť vstup do konania ďalšej, v pôvodnej žalobe neoznačenej osobe ako účastníka, a to buď na strane žalobcu alebo žalovaného. Pristúpenie ďalšieho účastníka do konania je možné len v sporovom konaní, a to na návrh. V čase rozhodovania však nesmie byť taká prekážka postupu konania, ktorá by mala za následok zastavenie konania podľa ust. § 107 ods. 2 O. s. p., pretože v týchto prípadoch vôbec neprichádza v úvahu zmena v okruhu účastníkov, čo nie je daný prípad. Odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že súhlas žalovaného na vstup ďalšieho účastníka nie je potrebný. V danom prípade k rozhodnutiu o pristúpení ďalšieho účastníka do konania boli splnené podmienky konania, keďže takýto návrh podala žalobkyňa a spoločnosť C., s. r. o., so vstupom do konania na strane žalobcu vyslovila súhlas. Odvolací súd sa preto nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že na rozhodnutie o pripustení ďalšieho účastníka do konania neboli splnené podmienky konania, pretože jedinou podmienkou po podaní takéhoto návrhu zo strany pôvodného žalobcu je súhlas toho, kto má pristúpiť na strane žalobcu, čo splnené bolo. Závery súdu, týkajúce sa údajného možného zámeru pôvodného žalobcu zobrať žalobu späť, vrátane

tvrdenia, že súčasný žalobca už v dobe zahájenia konania nebol vecne legitimovaný, je predčasné a bez právnej relevancie a v tomto štádiu konania tieto závery súdu nemajú význam pre rozhodnutie o procesnom návrhu žalobkyne na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu. Ak súd totiž dôjde k záveru, že žalobca nie je vecne legitimovaný k podaniu žaloby, premietne sa to pri rozhodovaní o merite veci tak, že jeho žalobu zamietne.

Odvolačí súd dodal, že na námietku žalobkyne o zaujatosti okresného súdu neprihliadol, nakoľko na základe výzvy zo strany súdu, žalobkyňa nedoplnila námietku zaujatosti o dôvody podľa ust. § 15a O. s. p., pričom z podania je zrejmé, že namietala iba okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci podľa ust. § 14 ods. 3 O. s. p.

Proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ dovolanie, odôvodnené v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Dovolateľ uviedol, že žalobkyňa sa snaží obchádzať inštitút zámény účastníka prostredníctvom inštitútu pristúpenia účastníka. Dovolateľ zdôraznil, že v návrhu na zámenu účastníkov žalobkyňa uviedla, že naliehavý právny záujem svedčí primárne spoločnosti C., s. r. o. a nie jej. Po tom, čo súd zamietol návrh na zámenu účastníkov, žalobkyňa podala návrh na pristúpenie spoločnosti C., s. r. o., do konania. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 3838/2010 a sp. zn. 29Odo 119/2006, R 1/2007. Dodal, že žalobkyňa sa určenia neplatnosti v žalobe špecifikovaných právnych úkonov domáha ako vlastníka akcií žalovaného 1/ v menovitej hodnote 1 250,-- Eur, avšak akcionárkou žalovaného 1/ nie je. Z judikatúry vyplýva, že spoločníkovi (akcionárovi) je priznaná právna možnosť domáhať sa neplatnosti právnych úkonov, ktoré by znížili hodnotu jeho obchodného podielu, či podiel na zisku (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo 222/01). Takéto postavenie je však priznané len spoločníkovi spoločnosti, ktorá uzatvorila napádané právne úkony. Podľa dovolateľa žalobkyňa nie je nositeľkou práva, z ktorého by jej vyplývala aktívna vecná legitimácia pre podanie žaloby o neplatnosť v žalobe uvedených právnych úkonov. Preto má žalovaný 2/ za to, že žalobkyňa obchádza inštitút zámény účastníka konania prostredníctvom inštitútu pristúpenia účastníka, čo potvrdzuje jej procesný postup, z ktorého dôvodu návrhu žalobkyne na pristúpenie ďalšieho účastníka nemožno vyhovieť. Dovolateľ z uvedených dôvodov žiada, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu

na ďalšie konanie. Alternatívne dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd zmenil napadnuté uznesenie tak, že návrh žalobkyne zo dňa 29. 01. 2011 na pristúpenie nového účastníka spoločnosti C., s. r. o., J., IČO: X., sa zamieta. Žalovaný 2/ si uplatnil aj trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 237 a § 239 O. s. p.

Dovolaním z dôvodov uvedených v ust. § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd, uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (ust. § 242 O. s. p.).

Podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p., dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska.

Podľa ust. § 239 ods. 2 O. s. p., dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak:

- a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,
- b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia,
- c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa ust. § 239 ods. 3 O. s. p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 239 O. s. p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ust. § 237 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým uznesením bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa tak, že súd pripustil, aby do konania vstúpil ďalší účastník na strane žalobcu, a to spoločnosť C., s. r. o., so sídlom J., IČO: X. ako žalobca 2/. Z uvedeného dôvodu je dovolanie prípustné.

Dovolací súd je pri preskúmaní právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu viazaný rozsahom dovolacieho návrhu a uplatneným dovolacím dôvodom. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodom uvedeným v dovolaní sa prejavuje nielen vo viazanosti dôvodom zodpovedajúcemu niektorému v zákone vymedzenému dovolaciemu dôvodu, ale

predovšetkým vo viazanosti tým, ako bol tento dovolací dôvod v dovolaní opísaný, t. j. uvedenie okolností, z ktorých dovolateľ usudzuje, že uvedený dovolací dôvod je daný.

Dovolateľ predovšetkým namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení, keďže žalobkyňa obchádza inštitút zámenny účastníka konania prostredníctvom inštitútu pristúpenia účastníka, čo potvrdzuje jej procesný postup, z ktorého dôvodu návrhu žalobkyne na pristúpenie ďalšieho účastníka nemožno vyhovieť. Z dovolania je preto zrejmé, že dovolateľ uplatňuje dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p. na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa.

Pristúpenie účastníka do konania podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p. umožňuje odstrániť nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie, ktorá tu bola už v čase začatia konania a viedla by k zamietnutiu žalobného návrhu. Otázku vecnej legitímácie posudzuje súd na základe vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci. V prípade nedostatku vecnej legitímácie súd nie je oprávnený zasahovať do vymedzenia okruhu účastníkov konania, nemôže konanie pre nedostatok takejto podmienky zastaviť, avšak musí žalobu zamietnuť.

Z dispozičnej zásady, ovládajúcej začatie sporového konania vyplýva, že pristúpenie účastníka konania môže navrhnúť iba žalobca (nie žalovaný) a v prípade takéhoto pristúpenia účastníka na strane žalobcu, je prípustnosť tohto procesného postupu podmienená súhlasom žalobcu. Súd však nesmie umožniť vstup ďalšieho účastníka konania v tom prípade, ak takýmto pristúpením nastane taký stav nedostatku podmienky konania, pre ktorý stav bude musieť byť konanie zastavené.

V danom prípade bola podaná žaloba na určenie neplatnosti právnych úkonov. Ide teda o žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., ktorú zákon považuje za procesne prípustnú, len ak je na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Existencia naliehaného právneho záujmu je teda zákonná požiadavka, ktorá musí byť splnená; inak nemožno žalobu o určenie právneho vzťahu alebo práva vecne prejednať.

Žalobkyňa v žalobnom návrhu uviedla, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti v návrhu špecifikovaných právnych úkonov. Za stavu, kedy na základe doposiaľ zistených skutočností nie je možné dospieť k jednoznačnému záveru, či žalobkyňa vzhľadom na uvedené je aktívne legitimovaná, je potrebné jej návrhu na pristúpenie účastníka do konania podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p. vyhovieť aj vzhľadom na jej skoršie procesné úkony, samozrejme výhradne v prípade súhlasu toho, kto má na stranu žalobcu pristúpiť.

Dovolací súd považuje za potrebné dodať, že pristúpenie ďalšieho účastníka na strane žalobcu nie je v rozpore ani so zásadou hospodárnosti konania, keďže za tejto situácie je hospodárne, aby bola vec prejednaná už v rámci začatého konania i voči ďalšiemu účastníkovi konania. Pristúpením ďalšieho účastníka na strane žalobcu sa môže navyše dospieť k rýchlejšiemu vyriešeniu sporu, nakoľko sa náležite zistí, kto je v danom prípade aktívne vecne legitimovaný na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konštatuje, že napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach je vrátane zistenia skutkového stavu veci a jeho právneho posúdenia, správne.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preto podľa ust. § 243b ods. 1 O. s. p. dovolanie žalovaného 2/ zamietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. júna 2012

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová